

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра економічної безпеки та фінансових розслідувань

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
НАВС

полковник поліції

Станіслав ГУСАРЄВ

24.09.2021

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ»

Статус дисципліни:	вибіркова дисципліна
Рівень вищої освіти:	другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти:	магістр
Галузь знань:	«Публічне управління та адміністрування» (28)
Спеціальність:	«Публічне управління та адміністрування» (281)
Освітня програма	«Публічне управління та адміністрування»
Форми здобуття вищої освіти:	заочна
Мова навчання:	українська
Форма підсумкового контролю:	залік

Київ-2021

Розробники:

Герасименко Л.В. – завідувач кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Шевчук О.О. – доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань

Протокол від 31.08.2021 року № 1.

Завідувач кафедри економічної безпеки
та фінансового розслідування НАВС
полковник поліції

Лариса ГЕРАСИМЕНКО

Схвалено науково-методичною радою НАВС

Протокол від 24.09.2021 року № 2.

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРЄВ

Робоча програма переглянута на 2021/2022 н.р. без змін; зі змінами.

протокол засідання кафедри

від 24.06.2021 № 16

Завідувач кафедри

Лариса ГЕРАСИМЕНКО

протокол науково-методичної ради

від 19.08.2021 № 1

Голова НМР

Станіслав ГУСАРЄВ

1. Загальні відомості про навчальну дисципліну

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки» є сукупність правових відносин, що виникають з приводу забезпечення економічної безпеки суб'єктів на макро- і мікрорівнях, а також стан їх правової регламентації.

Мета навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки» представляє собою навчальну дисципліну, що займається дослідженням шляхів та виявленням економічної злочинності, вивченням проявів тінізації економічних відносин, оцінкою їх обсягів та шляхів подолання.

Завдання навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки»: дати здобувачам вищої освіти теоретичні та практичні знання, які дозволять їм професійно орієнтуватися в різноманітних ситуаціях, пов'язаних із підготовкою та реалізацією управлінських рішень у різних сферах економічної безпеки (фінансовій, бюджетній, енергетичній, науково-технологічній тощо).

Пререквізити – «Правове регулювання економіки України», «Стратегічне управління в публічній сфері».

Постреквізити – «Правове регулювання державної антикорупційної політики. Корупційні ризики», «Запобігання та врегулювання інтересів на державній службі».

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Публічне управління та адміністрування»:

Загальні компетентності.

ЗК3 здатність застосовувати методологію проєктного підходу до підвищення якості законодавства у сфері економічної безпеки держави;

ЗК7 здатність системного, логічного, функціонального та критичного оцінювання характер процесів та явищ (причини виникнення, рушійні сили, наслідки, вплив на суспільні відносини), якості законодавства у сфері економічної безпеки та готувати пропозиції до проєктів нормативно-правових актів стратегії економічної безпеки з дотриманням вимог щодо законності,

обґрунтованості та вмотивованості з метою усунення суперечностей, обґрунтовувати доцільність законодавства у сфері економічних відносин безпекової сфери, прогнозувати їхній вплив на суспільні відносини.

Програмні результати навчання:

ПРН03 знати основні засади економічної безпеки, уміти попереджати й нейтралізувати виклики і загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

ПРН7 вміння самостійно виявляти та аналізувати дискусійні та проблемні аспекти у чинних національних/регіональних програмах розвитку публічного управління, за результатами чого з використанням методології системного аналізу надавати пропозиції щодо змісту національних/регіональних програм розвитку публічного управління та операціоналізувати їх.

ПРН08 уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері виявлення та запобігання правопорушень в економічній сфері;

ДПРН14 здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів розвитку системи економічної безпеки України.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS –3,0	Рік підготовки: 2
Загальна кількість годин - 90	Семестр: 3-й
	Лекції
	2 год.
	Семінарські
	4 год.
	Практичні
	2 год.
	Самостійна робота
	82 год.
	Вид контролю: залік

3. Тематичний план

№ з/п	Номер розділу і назва тем	Всього годин	Всього годин з викладачем	З них:			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарів	Практичних занять	
1.	Тема 1. Організаційно-правові засади стратегії економічної безпеки України.	30	4	2	2		26
2.	Тема 2. Протидія економічним злочинам.	34	2		2		32
3.	Тема 3. Фінансова безпека: стан, виклики, загрози.	26	2			2	24
Всього годин по навчальній дисципліні		90	8	2	4	2	82
Підсумковий контроль: залік							

4. Плани навчальних занять за видами

*заочна форма навчання
державне замовлення*

Тема 1. «Організаційно-правові засади Стратегії економічної безпеки України». 2 години.

Питання до семінарського заняття

1. Загальна характеристика Стратегії економічної безпеки України.
2. Правові засади Стратегії економічної безпеки України.
3. Роль і місце економічної безпеки в системі національної безпеки.
4. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці України.

Тема 2. «Протидія економічним злочинам». 2 години.

Питання до семінарського заняття

1. Економічна злочинність: ознаки та сучасні детермінанти.
2. Протидія правопорушенням у сфері економіки держави.
3. Міжнародний довід протидії економічній злочинності.

Тема 3. «Фінансова безпека: стан, виклики, загрози». 2 години.

Питання до практичного заняття

1. Функціональне призначення та основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки держави.
2. Пріоритетні національні інтереси в економічній і у фінансовій сфері.
3. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувача вищої освіти – це форма організації освітнього процесу, за якої заплановані завдання з самостійної роботи виконуються самостійно під методичним керівництвом викладача. Основні види самостійної роботи, які запропоновані здобувачам вищої освіти для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, «Сучасні стратегії економічної безпеки» наведені нижче в таблиці.

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю
Тема 1. «Організаційно-правові засади Стратегії економічної безпеки України»	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до питань семінарського заняття. Підготовка до дискусії із тематики «Роль і місце економічної безпеки в системі національної безпеки».	Презентація результатів на семінарському занятті
Тема 2. «Протидія економічним злочинам»	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до питань семінарського заняття. Підготовка до дискусії із тематики «Протидія економічним злочинам в Україні». Виконання індивідуального завдання «Протиправна економічна діяльність як фактор загрози національній безпеці України».	Презентація результатів на семінарському занятті
Тема 3. «Фінансова безпека: стан, виклики, загрози»	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до питань семінарського заняття. Підготовка до дискусії із тематики «Світова фінансова система як форма організації міжнародних фінансових відносин і як сукупність інструментів, способів та суб'єктів здійснення платіжно-розрахункового обороту у межах світового господарства».	Презентація результатів на практичному занятті. Участь у дискусії.

6.Індивідуальні завдання

З навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки» тематичним планом не передбачено курсових, магістерських робіт.

7.Методи навчання та контролю

У процесі викладання навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки» для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти ступеня магістра передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, робота в малих групах, семінари-дискусії, ситуаційний аналіз, мозкові атаки, презентації.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві вищої освіти

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
				залік або екзамен	
Мах 60%				Мах 40%	Мах 100%
Тема 1 15%	Тема2 15%	Тема3 15%	Тема4 15%	40%	100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна «Сучасна стратегія економічної безпеки»

Під час занять з навчальної дисципліни «Сучасні стратегії економічної безпеки» використовуються: інтерактивні, мультимедійні проектори, комп'ютерне забезпечення, офісне програмне забезпечення.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Сучасна стратегія економічної безпеки».

Тема 1. «Організаційно-правові засади Стратегії економічної безпеки України».

1. Загальна характеристика Стратегії економічної безпеки України.
2. Правові засади Стратегії економічної безпеки України.
3. Роль і місце економічної безпеки в системі національної безпеки.
4. Національні економічні інтереси та загрози економічній безпеці України.
5. Сутність економічної безпеки, її місце й роль в системі національної безпеки.
6. Основні різновиди економічної безпеки та її складники.
7. Загрози економічній безпеці.
8. Організаційно-правова база забезпечення економічної безпеки.

Тема 2. «Протидія економічним злочинам»

1. Добровільна відмова від доведення правопорушення у галузі економіки до кінця та її значення.
2. Економічна злочинність: ознаки та сучасні детермінанти.
3. Економічна злочинність: поняття та ознаки.
4. Зміст і причини правопорушень в сфері економіки
5. Міжнародний довід протидії економічній злочинності.
6. Основні причини й умови правопорушень у сфері економічної діяльності.
7. Поняття і види стадій вчинення економічних правопорушень.
8. Поняття й ознаки спеціального суб'єкта правопорушень у сфері економічної діяльності.
9. Проблемні питання протидії корупції та організованій злочинності.
10. Протидія правопорушенням у сфері економіки держави.
11. Службові правопорушення у сфері економіки.
12. Суб'єкт економічних правопорушень: поняття, ознаки.

13. Суб'єктивна сторона економічних правопорушень.
14. Формальні і матеріальні склади правопорушень у сфері економіки.
15. Форми і методи протидії державних органів економічній злочинності та правопорушенням.
16. Форми співучасті у вчиненні економічних правопорушень.

Тема 3. «Фінансова безпека: стан, виклики, загрози»

1. Загрози та ризики фінансової безпеки держави.
2. Класифікація видів правопорушень у фінансовій сфері.
3. Концепція, стратегія, політика і тактика забезпечення фінансової безпеки держави.
4. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.
5. Організаційно-правові засади становлення та розвитку системи фінансової безпеки в Україні.
6. Пріоритетні національні інтереси в економічній і у фінансовій сфері.
7. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації.
8. Фінансова безпека України: поняття, завдання, принципи, структура.
9. Фінансова безпека: суть та місце в системі економічної безпеки.
10. Функціональне призначення та основні елементи механізму забезпечення фінансової безпеки держави.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Уряд схвалив Стратегію економічної безпеки до 2025 року // Економічна правда:сайт.10.03.2021.URL:<https://www.epravda.com.ua/news/2021/03/10/671791/>.
2. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>.
3. Повзун Д. Економічна безпека як складова національної безпеки України. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 89—94.
4. Гладких Д. М. Банківська безпека держави в умовах розвитку інформаційної економіки (трансформації банківських операцій) / Д.М. Гладких. К.: НУОУ, 2019. – 392 с.
5. Коваль Я.С. Вдосконалення інформаційно-аналітичної системи економічної безпеки банків на державному рівні. Вчені записки університету "КРОК". Серія : Економіка. Вип. 2. 2019. С. 212-221.
6. Економічна безпека держави та суб'єктів підприємницької діяльності в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення : Мат. V Всеукраїн. наук.-практ.

конф. (16–18 травня 2019 р., м. Львів) / упоряд. А. М. Штангрет; редкол. : Є. М. Палига, Я. Я. Пушак та ін. — Львів: Укр. акад. друкарства, 2019. — 112 с.

7. Тарасова О. В. Фінансова політика і бюджетна безпека України / О. В. Тарасова // Економіка харчової промисловості. – 2018. – Т. 10. – Вип. 1. – С. 76-80.

8. Каліновський Р.О. Вплив бюджетного дефіциту на реалізацію стабілізаційної політики держави. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 2018. № 1. С. 27–32.

9. Дятлова Ю.В. Механізми розвитку та безпеки банківського кредитування: досвід країн ЄС та сучасні реалії. Вісник економічної науки України. № 2. 2018. С. 51-57.

10. Ситник Н.С., Васьків І. М. Фінансова безпека банків як один зі складників фінансової безпеки держави. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. Т. 29, № 6. 2018. С. 129-132.

11. Тимошенко О. В., Олешко А. А. Державна політика економічної безпеки України в умовах глобальної нестабільності. Економіка та держава. 2018. № 9. С. 30–33.

12. Карковська В.Я., Прокопишин-Рашкевич Л.М., Якимець М.М. Фінансова безпека банківської системи: реалії та перспективи. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 25. С. 674-680.

13. Ситник Н.С., Васьків І.М. Фінансова безпека банків як один із складників фінансової безпеки держави. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. № 6. С. 129-132

14. Тимошенко О.В., Олешко А.А. Державна політика економічної безпеки України в умовах глобальної нестабільності. Економіка та держава. 2018. № 9. С. 30–33.

15. Койло В.В. Формування фінансової безпеки України під впливом залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових організацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 / В.В. Койло. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – 19 с.

16. Корень Н.В. Бюджетна безпека держави в умовах соціально-економічних трансформацій. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». 2017. № 4. С. 159–164.

17. Золотарьова О.В., Галаганов В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку банківської системи України. Проблеми економіки та політичної економії. 2017. № 1. С. 83-98.

18. Бутенко В. В. Роль бюджетної політики в системі забезпечення фінансової безпеки України / В. В. Бутенко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2017. – № 1. – С. 170-179.

19. Аналітична доповідь «Економічна безпека України в умовах гібридної агресії» / За заг. ред. Я.Б.Базилюк. – К.: НІСД. 2017. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/2540/>.

20. Богма О.С. Сутність бюджетної безпеки в системі забезпечення національних інтересів / О.С. Богма // Економіка і суспільство. – 2016. – № 4. – С. 282–285.

21. Акімова Л. М. Етапи становлення економічної безпеки держави: зарубіжний та вітчизняний досвід / Л. М. Акімова // Державне управління: удосконалення та Публічне адміністрування: теорія та практика, 2018, вип. 1(19) 9 розвиток : електрон. наук. фах. вид. – 2016. – № 8. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1246>

22. Гриценко А.А. Архітектоніка економічної безпеки : монографія / А.А. Гриценко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2017. – 224 с.

23. Гбур З. В. Економічна безпека як одна зі складових забезпечення національної безпеки України на сучасному етапі. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 81–86.

24. Акімова Л. М. Сутнісна характеристика основних загроз в економічній безпеці держави / Л. М. Акімова // Державне управління: удосконалення та розвиток : електрон. наук. фах. вид. – 2016. – № 10. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1247>.

25. Ілляшенко О.В. Механізми системи економічної безпеки підприємства [монографія] / О.В. Ілляшенко. – Харків: Мачулін, 2016. – 504 с.

26. Сорокіна В.В. Теоретико-правові засади економічної безпеки. Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2016. № 31. С. 205–217.

27. Скорук О.В. Економічна безпека держави: сутність, складові елементи та проблеми забезпечення. URL : <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/10961/1.pdf>.

28. Харазішвілі Ю.М. Адаптивний підхід до визначення стратегічних орієнтирів економічної безпеки України / Ю.М. Харазішвілі, В.Є. Дронь // Економіка України. – 2014. – №5. – С. 28-45.

29. Про Стратегію сталого розвитку “Україна–2020”: Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10>].

30. Сухоруков, А.І. Синергетичний механізм формування системи економічної безпеки держави А. І. Сухоруков, Д. О. Остапчук // Економічний часопис -XXI. – 2014. – № 1–2 (1). – С. 19–22.

31. Варналій, З. С. Механізм попередження загроз економічній безпеці України / З. С. Варналій, С. В. Онищенко, О. А. Маслій // Економічний часопис – XXI. – 2016. – № 159(5-6). – С. 20 – 24.

32. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>

33. Верховод Л. Особливості інтерпретації корупції та хабарництва в науковому та суспільному дискурсі сучасної України / Л. Верховод // Грані. - 2019. - Т. 22, № 1. - С. 86-94.

34. Баганець О. Провальні реформи : сучасний стан правоохоронної діяльності щодо боротьби зі злочинністю та корупцією в Україні (окремий аналіз по кожному відомству) / О. Баганець // Юридичний вісник України. - 2019. - 22-28 берез. (№ 12). - С. 6-7 ; 29 берез.-4 квіт. (№ 13). - С. 6-7 ; 5-11 квіт. (№ 14). - С. 6-7.

35. Боронос В. Г. Проблеми формування показників оцінки впливу тінізації економіки на потенціал сталого розвитку території / В. Г. Боронос, О. В. Шкарупа, Ж. О. Кобець // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – 2019. – № 95

36. Баранов С. О. Державне регулювання детінізації національної економіки : організаційно-правовий аспект : дис. кан. наук з держ. управ. / С. О. Баранов. – К., 2018. – 242 с.

37. Тильчик О. В. Класифікація нормативно-правових актів, регулюючих питання протидії тінізації економіки в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 4. С. 117–122.

38. Огребя С.В. Статистичне оцінювання масштабів тіньової економіки України // Прикладна статистика: проблеми теорії та практики. Зб. наук. пр. Вип. 6. - 2017. - с. 353-359

39. Тіньова економіка в Україні: стан, тенденції, шляхи подолання : аналіт. огляд / упоряд. : С. С. Чернявський, В. А. Некрасов, А. В. Титко та ін. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 152 с.

40. Мазур І. Детінізація економіки України: теорія та практика / Мазур І. – К., 2016. – 239 с.

41. Савич І.В. Детінізація економіки: теоретичні надбання та перспективи дослідження. Економіка. Проблеми економічного становлення. 2016. № 2. С. 72–76.

42. Кіржецький Ю.І. Проблема тінізації економіки та її вплив на розвиток регіону. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ, 2015. № 1. С. 243–250.

43. Є. Борщук, А. Ліпенцев, М. Заверуха. Теоретико-прикладні основи детінізації економіки України/ Є. Борщук, А. Ліпенцев, М. Заверуха// Збірник наукових праць. – 2015. – Вип. 43 “Ефективність державного управління”.

44. Баранов С.О. Тіньова економіка: сутність, причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання в Україні/ С. О. Баранов// Вісник НАДУ 2015. — С.47-54.

45. Ангела Бочі, Василь Поворозник. Тіньова економіка в Україні: причини та шляхи подолання// Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). — 2014. — С.1-6.

46. Кісь С.Я., Кісь Г.Р., Голяк М.І. Формування тіньового сектора економіки України макроекономічними суб'єктами/ Кісь С.Я., Кісь Г.Р., Голяк М.І. // Науковий вісник. — 2014. — Частина 1. №6. — С.210-125.

47. Варналій З.С. Теоретичні засади детінізації економіки України / З.С. Варналій // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2014. – № 1. – С. 46–51.

48. Рейкін В.С. Типологізація тіньової економіки: секторальний підхід / В. С. Рейкін // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 2. – С. 32-35.

Інформаційні ресурси:

1. Нормативна база (будь-які правові пошукові системи, включно системи, що розташовані на офіційних сайтах в мережі Інтернет відповідних органів).

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського – www.biblvnad.org.ua.

3. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua

4. Офіційний сайт Національного Комітету статистики України www.ukrstat.gov.ua

**Доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових розслідувань
НАВС**

кандидат юридичних наук, доцент

Олександр ШЕВЧУК